

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

09.04.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ ПОЗИЦИЯ НА АИКБ И СПБ ПО ПРОЕКТА НА ПМС ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ОСНОВНИ ГРУПИ ХРАНИ, ПРОИЗВЕДЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РБ В ТЪРГОВСКИТЕ ОБЕКТИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ ВЕРИГИ ОТ МАГАЗИНИ

Следва пълният текст на [позицията](#), изпратена до министъра на земеделието, храните и горите Десислава Танева относно Проект на постановление на Министерския съвет за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на Република България, в търговските обекти, представляващи вериги от магазини.

Изм. № 132/08.04.2020 г.

ДО

**Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО,
ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Относно: Проект на постановление на Министерския съвет за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на Република България, в търговските обекти, представляващи вериги от магазини

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ТАНЕВА,

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Сдружение “Произведено в България” (СПБ) подкрепят принципно проекта на Постановление на Министерския съвет за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на Република България, в търговските обекти, представляващи вериги от магазини. Смятаме предприетите мерки за ориентирани в правилна посока. Те ще спомогнат за защитата на местните производители в Република България.

Такива мерки се обсъждат от години. Много от тях се прилагат в други страни от Европейския съюз, макар и в по-прецизна форма.

Мерките които са приложени в проекта за ПМС, са мерки за защита на българското производство срещу съществуващи недобросъвестни практики, които се прилагат от години, а не привилегии, дадени на едни ли други стоки поради произхода им.

Едновременно с това констатираме, че проектът, макар и правилно насочен, има и някои недостатъци, на които трябва да се обърне сериозно внимание.

На първо място – обвързването на подобно постановление с пандемията от COVID-19 и с въведеното извънредно положение, при това със срок до края на годината е съвършено неправилно от методологическа гледна точка. Подобни мерки би трябвало да са дългосрочни и постоянни, защото произтичат от дългосрочни проблеми, затормозяващи българските производители много преди да възникне сегашната кризисна ситуация.

На второ място – трябва да се подчертае, че в постановлението без всякаква видима причина е изцяло неглижиран цял подотрасъл от производството на хранителни продукти – производството на риба и на продукти от риба и аквакултури.

Никъде не става дума нито за риба и аквакултури, нито за преработени продукти от тях, нито за консервирани храни от тях. Това е изключително неправилно, несправедливо и некоректно. Производителите на риба и аквакултури и на продукти и консервирани храни от тях вече бяха изключени от формулата за подпомагане от страна на държавата с абсолютно несъстоятелен мотив, а именно, че за рибата и за аквакултурите има европейска програма за подпомагане. Въпросната програма по никакъв начин няма отношение към форсмаржорните обстоятелства, породени от пандемията и извънредното положение. Още по-малко тя има отношение към мерките за защита на българските производители от некоректните търговски практики, които родиха настоящия проект за ПМС.

Затова АИКБ и СПБ особено настоятелно призовават вносителите на проекта за ПМС да преосмислят списъка към същия, като в него задължително трябва да бъдат включени риба, аквакултури, продуктите и консервираните храни, произвеждани от тях. Напълно възможно е прегледът на списъка да покаже и други драстични пропуски, затова смятаме, че към него трябва да се подходи с изключително внимание.

На трето място – разумно би било да се предвиди етапност във въвеждането на мерките, като целта на въвеждането на етапи да бъде ефективното и ефикасно прилагане на Постановлението.

Освен изложеното обръщаме внимание, че повечето страни от ЕС практически прилагат подобни протекционистки мерки. Условие, една или друга верига да оперира на съответния пазар, е да продава местна продукция.

Имаме информация за не една и две български фирми, чието производство носи най-престижните международни сертификати, но продукцията им не се приема от някои от опериращите в България търговски вериги. Те продължават да работят с производители от други страни на ЕС.

Разполагаме с копие от писмо на ръководителя на ЛИДЛ, Франция, че политиката на веригата е да се купува от местни производители, както и с информация, че кризата предизвикана от пандемията е довела до прекъсване на доставки на български производители за международни търговски вериги, опериращи в страни от ЕС, с аргумента, че доставките се пренасочват към местни производители.

Твърдението, че промоционалната търговия е една трета от търговския оборот, не отговаря на истината, този дял е над 50%. Промоциите се правят под натиск и без изричното съгласие на производителя. Това жестоко потиска търговските марки на знакови български производители.

Така наречените „Бели марки“ заемат все по-голям дял в оборота на търговските вериги. Производителите не са заинтересовани да ги произвеждат, защото практически работят на себестойност, а някои дори са на загуба, но са принудени да се съгласят, за да разхвърлят разходите си върху по-голям обем производство (economy of scale). Във връзка с това в проекта би могло да се предвиди текст, че 90-100% от т.н. „бели марки“ на веригите, следва да се произвеждат от български производители, при съответната нормална рентабилност за производителя.

Ежегодна практика е веригите да настояват за „подобряване на условията“, при които производителите доставят на търговските вериги (от 2 до 3%). За да посрещнат разходите си за реализация, стигащи и надминаващи 40% от доставната цена, производителите са принудени да вдигат доставните цени, но това ги прави неконкурентоспособни и свива пазарния им дял за сметка на вносни или на т.н. „бели марки“ стоки.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Сдружение “Произведено в България” (СПБ) изказват принципна подкрепа на проекта на постановление за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на Република България в търговските обекти, представляващи вериги от магазини, като изрично настояваме посочените от нас три ключови момента да доведат до преосмисляне и доработване на този проект. Тази подкрепа е обусловена от необходимостта за равнопоставеност на българския производител на нашия собствен български пазар и изисква трайно и дългосрочно решение, а не конюнктурно антикризисно действие.

Предлагаме да се отдели още време и координирано със заинтересованите страни, проектът на постановление да бъде доработен и прецизиран, без да се изменят духът и целите му. Готови сме да участваме с нашата експертиза в разработването на допълнителни мерки в постановлението.

[В. Банкеръ](#)

✓ Бизнесът подкрепя решението за 50% български стоки в търговските вериги

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Сдружение “Произведено в България” (СПБ) подкрепят намеренията на правителството да разработи мерки в защита на българското производство. Според тях в новата кризисна, а и в следкризисната ситуация, става въпрос преди всичко за националната сигурност на България.

"За нас е от изключително значение страната ни да може да гарантира необходимите на българското потребление стоки, както и сигурността на свързаните с тях производства и инфраструктури", се казва в позицията.

По думите им големите международни търговски вериги в страната злоупотребяват със силата си, дискриминират българските производители чрез анти-пазарни правила, ощетяват ги ценово, агресивно налагат собствени "бели" марки и фаворизират вносните си продукти.

От АИКБ и СПБ подчертават, че е важно да се направи преработка на Постановлението на Министерския съвет за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на страната в търговските обекти, посочвайки, че е необходимо да има равнопоставеност на българския производител на пазара и че това трябва да е трайно и дългосрочно решение, а не само кризисно действие.

Те отбелязват също, че в Постановлението липсва подотрасълът за производството на риба и на продукти от риба и аквакултури. "Никъде не става дума нито за риба и аквакултури, нито за преработени продукти от тях, нито за консервирани храни от тях. Това е изключително неправилно, несправедливо и некоректно. Производителите на риба и аквакултури и на продукти и консервирани храни от тях вече бяха изключени от формулата за подпомагане от страна на държавата с абсолютно несъстоятелен мотив, а именно, че за рибата и за аквакултурите има европейска програма за подпомагане", посочват от АИКБ и СПБ.

Според тях твърдението, че промоционалната търговия е една трета от търговския оборот, не отговаря на истината. Смятат, че този дял е над 50%. "Промоциите се правят под натиск и без изричното съгласие на производителя. Това жестоко потиска търговските марки на знакови български производители. Така наречените „Бели марки“ заемат все по-голям дял в оборота на търговските вериги. Производителите не са заинтересовани да ги произвеждат, защото практически работят на себестойност, а някои дори са на загуба, но са принудени да се съгласят, за да разхвърлят разходите си върху по-голям обем производство (economy of scale). Във връзка с това в проекта би могло да се предвиди текст, че 90-100% от т.н. бели марки на веригите, следва да се произвеждат от български производители, при съответната нормална рентабилност за производителя", допълват от АИКБ и СПБ.

✓ АИКБ подкрепя българските храни в търговските вериги, иска мярката да е постоянна

Една от работодателските организации – Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), подкрепя принципно проекта на Постановление на Министерския съвет за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на България.

В писмо до земеделския министър Танева се казва, че предприетите мерки са ориентирани в правилна посока и ще спомогнат за защитата на местните производители в страната.

Припомняме, вчера [в свое изявление](#) сдружението на търговските вериги се обяви категорично срещу тази идея, тъй като антипазарна и неприложима. Предупреди и че може да доведе до поскъпване на храните.

АИКБ обаче са на мнение, че мерките, приложени в проекта за ПМС са мерки за защита на българското производство срещу съществуващи недобросъвестни практики, които се прилагат от години, а не привилегии, дадени на едни ли други стоки поради произхода им.

Още повече, че много от тях се прилагат в други страни от Европейския съюз, макар и в по-прецизна форма.

Работодателската организация има и някои забележки.

На първо място, според тях обвързването на подобно постановление с пандемията от COVID-19 и с въведеното извънредно положение, при това със срок до края на годината е съвършено неправилно от методологическа гледна точка. Подобни мерки би трябвало да са дългосрочни и постоянни, защото произтичат от дългосрочни проблеми, затормозяващи българските производители много преди да възникне сегашната кризисна ситуация.

Второ, АИКБ алармира, че в постановлението без всякаква видима причина е изцяло negliжиран цял подотрасъл от производството на хранителни продукти – производството на риба и на продукти от риба и аквакултури. Никъде не става дума нито за риба и аквакултури, нито за преработени продукти от тях, нито за консервирани храни от тях. Това е изключително неправилно, несправедливо и некоректно, изтъкват от асоциацията.

От АИКБ обръщат внимание, че повечето страни от ЕС практически прилагат подобни протекционистки мерки. Условие, една или друга верига, да оперира на съответния пазар е да продава местна продукция.

Имаме информация за не една и две български фирми, чието производство носи най-престижните международни сертификати, но продукцията им не се приема от някои от опериращите в България търговски вериги. Те продължават да работят с производители от други страни на ЕС, сочат още работодателите.

Те са убедени, че твърдението, че промоционалната търговия е една трета от търговския оборот не отговаря на истината, според АИКБ този дял е над 50%. Промоциите се правят под натиск и без изричното съгласие на производителя. Това жестоко потиска търговските марки на знакови български производители.

[Нова ТВ](#)

✓ Бизнесът приветства мерки в защита на българското производство

Те трябва да са дългосрочно решение, а не само кризисно действие, заявяват от АИКБ и СПБ

Асоциацията на индустриалния капитал в България и Сдружение „Произведено в България“ с позиция относно намеренията на правителството да разработи мерки в защита на българското производство.

Вчера стана ясно, че земеделското министерство има проект, в който се е предвиждало търговските обекти да обособят площи само за продукти на местни производители. Разговорите обаче не са довели до резултат, затова мярката най-вероятно ще бъде въведена с постановление на кабинета и ще остане в сила до края на тази година.

От АИКБ и СПБ заявяват, че приветстват волята на правителството да разработи мерки в защита на българското производство, „тъй като в новата кризисна, а и в следкризисната ситуация, става въпрос преди всичко за националната ни сигурност“.

„За нас е от изключително значение страната ни да може да гарантира необходимите на българското потребление стоки, както и сигурността на свързаните с тях производства и инфраструктури“, се казва в позицията.

От АИКБ и СПБ смятат, че в страната ни големите международни търговски вериги злоупотребяват с търговската си сила, дискриминират българските производители и ги ощетяват ценово, агресивно налагат собствени марки, фаворизират вносните продукти.

„Важно е да се направи преработка на Постановлението, чиято цел е да се прецизират разпоредбите, дефинициите и сроковете, като се избягнат прекомерните изисквания към чуждестранните търговски вериги“, се казва още в позицията. Според АИКБ и СПБ е необходимо да има равнопоставеност на българския производител на собствения ни пазар, като това трябва да е дългосрочно решение, а не само кризисно действие.

✓ Ще има ли повече български стоки в магазините?

Темата коментират Теодор Дечев от АИКБ, Димитър Зоров, Бойко Синапов и Атанаска Бялкова

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) подкрепя идеята за повече български стоки в големите вериги магазини. Това заяви в предаването "Здравей, България" Теодор Дечев от асоциацията.

„Това не е идея, която се е появила вчера. Това са въпроси, които се обсъждат от години. Тези мерки трябва да се прилагат и в мирно време, защото някои казват, че икономиката е като във военно време. Това са неща, които не могат да продължат само до края на извънредното положение. Мерките трябва да бъдат дългосрочни, а някои - почти вечни“, допълни Дечев.

По думите му някои от предлаганите мерки се прилагат и в други държави от години. Той допълни, че с предложението за повече български стоки в магазините може да се спекулира и да се твърди, че потиска пазарните механизми. „Тук не се иска забрана да се продават стоки от небългарски произход. Тук просто се иска определена гаранция за българските. Има цял отрасъл, който е пропуснат в постановлението – риба, аквакултури и т.н.“, каза още Дечев.

Според председателя на Асоциацията на млекопреработвателите Димитър Зоров, ако един оператор иска да работи в определена държава, той трябва да се съобразява с нейното законодателство. „Млечният бранш като никога е повече от единен и поздравяват министър Танева за нейната позиция“, каза Зоров и определи животновъдният бранш като болен пациент, който е сложен на обдишване и ще умре, ако не му бъде оказана помощ до дни.

Бойко Синапов от Обединени български животновъди обясни, че той и колегите им от бранша не са съгласни да излязат и на паркингите на магазините и там да предлагат стоките си. „Може би сега е моментът да защитим българския производител. По този начин ще защитим и българския производител“, категоричен бе Синапов.

"От 10 години ние искаме да има обособени щандове за българско производство по веригите. Всеки производител да си излезе на пазара с неговото лого, а не в един кашон и кашон. За да знаят потребителите от кого точно да си купят", заяви Атанаска Бялкова, Сдружение на оранжерийните производители.

Тя е категорична, че големите търговски вериги трябва да започнат да пазаруват от всички български производители. За повече информация вижте [видеото](#).

[В. Стандарт](#)

✓ Бизнесът стои зад българските фермери за веригите

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) подкрепя идеята за повече български стоки в големите вериги магазини, заяви пред Нова телевизия Теодор Дечев от асоциацията.

„Това не е идея, която се е появила вчера. Това са въпроси, които се обсъждат от години. Тези мерки трябва да се прилагат и в мирно време, защото някои казват, че икономиката е като във военно време. Това са неща, които не могат да продължат само до края на извънредното положение. Мерките трябва да бъдат дългосрочни, а някои - почти вечни“, допълни Дечев.

По думите му някои от предлаганите мерки се прилагат и в други държави от години. Той допълни, че с предложението за повече български стоки в магазините може да се спекулира и да се твърди, че потиска пазарните механизми. „Тук не се иска забрана да се продават стоки от небългарски произход. Тук просто се иска определена гаранция за българските. Има цял отрасъл, който е пропуснат в постановлението – риба, аквакултури и т.н.“, каза още Дечев.

Според председателя на Асоциацията на млекопреработвателите Димитър Зоров, ако един оператор иска да работи в определена държава, той трябва да се съобразява с нейното законодателство. „Млечният бранш като никога е повече от единен и поздравяват министър Танева за нейната позиция“, каза Зоров и определи животновъдният бранш като болен пациент, който е сложен на обдишване и ще умре, ако не му бъде оказана помощ до дни.

Бойко Синапов от Обединени български животновъди обясни, че той и колегите им от бранша не са съгласни да излязат и на паркингите на магазините и там да предлагат стоките си. „Може би сега е моментът да защитим българския производител. По този начин ще защитим и българския производител“, категоричен бе Синапов.

"От 10 години ние искаме да има обособени щандове за българско производство по веригите. Всеки производител да си излезе на пазара с неговото лого, а не в един кашон и кашон. За да знаят потребителите от кого точно да си купят", заяви Атанаска Бялкова, Сдружение на оранжерийните производители.

Тя е категорична, че големите търговски вериги трябва да започнат да пазаруват от всички български производители.

[Bloomberg TV](#)

✓ АИКБ и СПБ подкрепят мерките на правителството за защита на българското производство

Но откриват и някои недостатъци в тях

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Сдружение „Произведено в България“ (СПБ) заявиха, че приветстват волята на правителството да разработи мерки в защита на българското производство. Според тях в новата кризисна, а и в следкризисната ситуация, става въпрос преди всичко за националната сигурност на България.

"За нас е от изключително значение страната ни да може да гарантира необходимите на българското потребление стоки, както и сигурността на свързаните с тях производства и инфраструктури", смятат АИКБ и СПБ.

Те са на мнение, че в България се прилагат от големите международни търговски вериги практики на злоупотреба с търговска сила, дискриминация на българските производители чрез анти-пазарни правила и регламентации, ценово ощетяване на местните производители чрез злоупотреба с промоционални практики; агресивно налагане на собствени "бели" марки; фаворизиране на вносните продукти.

Според тях е важно да се направи преработка на Постановлението на Министерския съвет за осигуряване на основни групи храни, произведени на територията на България в търговските обекти. Според АИКБ и СПБ е необходимо да има равнопоставеност на българския производител на българския пазар, като смятат, че това трябва да е трайно и дългосрочно решение, а не само кризисно действие.

Те отбелязват също, че в Постановлението липсва подотрасълът за производството на риба и на продукти от риба и аквакултури. Те допускат, че в списъка може да има и други пропуски и призовават за негово преразглеждане. Позицията им включва и призив за поетапно въвеждане на мерките, за да бъдат максимално ефективни и ефикасни.

"Твърдението, че промоционалната търговия е една трета от търговския оборот, не отговаря на истината, този дял е над 50%. Промоциите се правят под натиск и без изричното съгласие на производителя. Това жестоко потиска търговските марки на знакови български производители. Така наречените „Бели марки“ заемат все по-голям дял в оборота на търговските вериги. Производителите не са заинтересовани да ги произвеждат, защото практически работят на себестойност, а някои дори са на загуба, но са принудени да се съгласят, за да разхвърлят разходите си върху по-голям обем производство (economy of scale). Във връзка с това в проекта би могло да се предвиди текст, че 90-100% от т.н. „бели марки“ на веригите, следва да се произвеждат от български производители, при съответната нормална рентабилност за производителя", заявяват АИКБ и СПБ.

[Fakti.bg](#)

✓ АИКБ подкрепя решението за 50% български стоки в супермаркетите

Нужни са спешни действия в условията на криза

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Сдружение „Произведено в България“ (СПБ) приветстват, макар и закъсняла, волята на правителството да разработи мерки в защита на българското производство, тъй като в новата кризисна, а и в следкризисната ситуация, става въпрос преди всичко за националната ни сигурност.

За нас е от изключително значение страната ни да може да гарантира необходимите на българското потребление стоки, както и сигурността на свързаните с тях производства и инфраструктури.

АИКБ и СПБ констатира, че в България широко и недопустимо се прилагат от големите международни търговски вериги практики на:

- злоупотреба с търговска сила, категорично отхвърляна от ЕК;
- дискриминация на българските производители чрез анти-пазарни правила и регламентации;
- ценово фразантно ощетяване на родните производители чрез злоупотреба с промоционални практики в пъти надхвърлящи средните за ЕС показатели;
- агресивно налагане на собствени „бели“ марки в противовес на принципната регламентация на ЕС за отделяне на производство от търговия с цел блокиране на възможността за доминираща позиция на пазара и нарушаване на конкуренцията;
- фаворизиране по всякакъв начин на вносните продукти.

Важно да се направи преработка на Постановлението, чиято цел е да се прецизират разпоредбите, дефинициите и сроковете, като се избягнат прекомерните изисквания към чуждестранните търговски вериги. Според АИКБ и СПБ е необходимо да има равнопоставеност на българския производител на собствения ни пазар, като това трябва да е трайно и дългосрочно решение, а не само конюнктурно кризисно действие.

[Bulgaria ON AIR](#)

✓ АИКБ: Предложихме като алтернатива да копираме германския модел

Според Добрин Иванов мярката 60/40 не е удобна за предприятия, прекратили дейност

"Излязохме с позиция след изменението, в която не подкрепихме изцяло предложението за поемане на осигуровките. Това е недостатъчна мярка, въпреки че е в правилната посока", каза за "Денят ON AIR" изпълнителният директор на Асоциацията на индустриалния капитал в България Добрин Иванов.

По думите му тази мярка не е удобна за предприятия, които са преустановили дейност или такива, които нямат спестявания.

"За по-малко от 20 дни имаме около 62 000 безработни. Предложихме като алтернатива да бъде копиран германският модел. При тях Агенция по заетостта поема 60% от нетното възнаграждение, без да има изискване за доплащане до 100% от възнаграждението на предприятията. Така остават заети в предприятията", добави Иванов.

Според него мярката 60/40 предполага несправедливост и в нито една европейска държава заместването на трудов доход не предполага той да е заместен на 100%.

"Когато не се полага труд, не е възможно компенсацията да е в размер на 100% - в Германия, Австрия това не се прави. Някои браншове ще пострадат много повече от други. Отминаването на здравния проблем не е пропорционално обвързан с отминаването на икономическата криза", изтъкна в ефира на Bulgaria ON AIR шефът на АИКБ.

Той допълни, че безлихвените кредити са възможност, която ще осигури ликвидна подкрепа в българските предприятия. Вижте целия разговор във [видеото](#).

[Dnes.bg](#)

✓ АИКБ: Мярката 60/40 предполага несправедливост

Някои браншове ще пострадат повече от други

След прецизирането на мярката 60/40: Доволни ли са работодателите?

"Излязохме с позиция след изменението, в която не подкрепихме изцяло предложението за поемане на осигуровките. Това е недостатъчна мярка, въпреки че е в правилната посока", каза за "Денят ON AIR" изпълнителният директор на Асоциацията на индустриалния капитал в България Добрин Иванов.

По думите му тази мярка не е удобна за предприятия, които са преустановили дейност или такива, които нямат спестявания.

"За по-малко от 20 дни имаме около 62 000 безработни. Предложихме като алтернатива да бъде копиран германският модел. При тях Агенция по заетостта поема 60% от нетното възнаграждение, без да има изискване за доплащане до 100% от възнаграждението на предприятията. Така остават заети в предприятията", добави Иванов.

Според него мярката 60/40 предполага несправедливост и в нито една европейска държава заместването на трудов доход не предполага той да е заместен на 100%.

"Когато не се полага труд, не е възможно компенсацията да е в размер на 100% - в Германия, Австрия това не се прави. Някои браншове ще пострадат много повече от други. Отминаването на здравния проблем не е пропорционално обвързан с отминаването на икономическата криза", изтъкна в ефира на Bulgaria ON AIR шефът на АИКБ.

Той допълни, че безлихвените кредити са възможност, която ще осигури ликвидна подкрепа в българските предприятия.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Правителството прие Национална програма за превенция и защита от домашно насилие за 2020 г.

Министерският съвет прие Национална програма за превенция и защита от домашно насилие за 2020 г. Програмата е разработена от четири министерства - на вътрешните работи, на правосъдието, на труда и социалната политика и на финансите.

В документа са посочени дейностите, които следва да се реализират през тази година, отговорните органи, източници на финансиране, сроковете за изпълнение на тези дейности, както и очакваните резултати. Предложени са законодателни, институционални и организационни мерки, мерки за превенция, за обучение и квалификация, за защита, възстановяване и реинтеграция на пострадалите от домашно насилие, както и мерки за контрол и оценка.

Съгласно чл. 6, ал. 6 от Закона за защита от домашното насилие, средствата за финансиране изпълнението на задълженията по приеманата всяка година национална програма следва да се определят ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година по бюджетите на съответните министерства, определени в програмата.

✓ Брифинг на министрите Деница Сачева, Десислава Танева и Екатерина Захариева

Министърът на труда и социалната политика Деница Сачева, министърът на земеделието, храните и горите Десислава Танева и външният министър Екатерина Захариева дадоха брифинг в Министерския съвет. На него те отговориха на въпроси на медиите относно приетите решения на вчерашното заседание на Министерския съвет.

Относно случаят с консула ни в Хага министър Захариева обясни, че на 6 април е получена информация за това, че самоволно, в нарушение на законите е въведена таксата "коронавирус". Малко са гражданите, от които е събрана такава такса. 5 евро е била такса "коронавирус" за български граждани, 10 за чужденци.

Веднага, когато е разбрал посланикът, е обяснено, че това е незаконно, недопустимо и е грубо нарушение на редица закони. Министър Захариева обясни, че това не е първото нарушение на въпросния консул.

За първи път вече се стига до това, че си позволява да събира такса. Консултът е обяснил, че е събирал тази такса, за да осигури предпазни заграждения пред консулската служба.

Командировката му ще бъде прекратена предрочно, ще се върне в София веднага. Ще бъде образувано дисциплинарно производство.

Министър Захариева се надява това да не доведе до уронване на престижа на консулските служители и задгранични служители от всякакъв ранг.

Екатерина Захариева: Дори да е бил с най-добри намерения, не може в грубо нарушение на законите, сам да събираш такса от български граждани.

Когато се прибере консултът ще му бъдат поискани обяснения от Дисциплинарния съвет и ще се прецени какво наказание да му бъде наложено.

Всеки ден има случаи на хора, на които МВНР помага да се приберат у нас, обясни Захариева. Много са казусите, има много хуманитарни случаи.

Министърът призова българите да пътуват само в краен случай. Българските власти не могат да вдигнат карантина в друга държава, подчерта Захариева.

Към днешна дата 61 644 лица са подали заявления като търсещи работа. Това са безработни лица, освободени от работа в България, хора, които са се завърнали от чужбина, както и подведени за регистрация с цел получаване на помощи.

32 341 души са подали заявления за парично обезщетение за безработица. 9830 са си намерили работа от началото на извънредното положение до момента.

В този момент само за последните 20 работни колегите са обработили над 103 00 различни заявления.

Всички срокове действат автоматично и се удължават автоматично до края на извънредното положение. Не е нужно хората да идват в службите, не губят своите възнаграждения.

Среднодневно колегите от Бюрата по труда в цялата старана трябва да обслужват около 4000 души.

Говорихме с Младен Маринов във всички областни градове ще бъдат изпратени от служба "Полиция", за да помогнат за реда в опашките, каза Сачева.

Открихти са и допълнителни офиси, за да могат да се обслужват бързо хората. Всички документи могат да бъдат подавани електронно и по пощата.

Към момента 15404 са отпуснатите обезщетения.

Средният размер на отпуснатите обезщетения е около 650 лева.

Работниците, които са в неплатен отпуск, поради свиване на дейността на техните предприятия, биха могли да работят на втори трудов договор и да бъдат наемани от други работодатели.

Всички, които се включат и работят в селското стопанство в този период и в рамките на 90 дни през цялата година могат да получават едновременно както своите обезщетения, така и възнаграждение за труда си в селското стопанство.

С промените в Закона за извънредното положение дадохме облекчение договорите могат да бъдат за целия период, за който е наето лицето.

Няма как да накараме хората да работят нещо, което не желаят, но сме направили всичко необходимо да стимулираме максимално да си допълнят доходите с работа в селското стопанство, уточни Сачева.

Министър Сачева призова хората да не подписват споразумение за прекратяване на трудовия договор, защото това ги лишава от възможността да получават помощи.

По отношение на социалните помощи вече е започнало раздаването на храни.

Деница Сачева, министър на труда и социалната политика: Над 1500 тона пакети с храна ще достигнат до близо 41 000 души в цялата страна. Раздаването е в ход в Добрич, Варна и Стара Загора, от днес започва и в София. Програмата "Топъл обяд" ще продължи. Заявления се приемат до 21 април, предвидени са над 5 млн. лева и би трябвало 20 000 души в цялата страна да получат "топъл обяд". Това са предимно възрастни и самотно живеещи хора. Към днешна дата 23 общини, които са подали заявления за финансиране.

Министърът на земеделието Десислава Танева призова земеделските производители да бъдат активни в комуникацията си с бюрата по труда по области и да заявят навременно необходимия персонал, който ще им е нужен.

Първото изпитание ще е розоберът. Продължава да се води комуникация за допълнителни мерки.

Министър Танева увери всички потребители и земеделски производители, че има производство на агнешко месо, което е достатъчно да задоволи националното ни потребление. Взети са всички мерки до пазара да ситигне българско прясно месо.

За улеснение на клиентите във време на карантина ще бъдат представени на МВР списък с фермите, които имат право да колят.

На седмично заседание на УС на фонд "Земеделие" са взети няколко решения за подкрепа на земеделските производители, осигурени са 30 милиона лева, от които 5 милиона за оранжерийно производство.

Снощи е гласувана подкрепа на местните производители за продажба на българското оранжерийно производство на домати и краставици.

✓ Готови ли са големите търговски вериги да предлагат повече български продукти?

Високо напрежение между големите търговски вериги и земеделското министерство заради предложението да отделият половината от площта си за българска продукция.

Вчера стана ясно, че държавата няма да отстъпи от искането си за повече български продукти в условията на настоящата криза.

От Сдружението за модерна търговия, където членуват едни от най-големите компании в бранша заявиха, че все още няма окончателно решение по темата тъй като все още се водят срещи на експертно ниво.

Една от идеите е паркингите, където са търговските вериги, да бъдат превърнати в импровизирани фермерски пазари. Именно там хората да могат да предлагат своята продукция. такива импровизирани пазари да има до края на извънредното положение.

В късния следобед от Сдружението за модерна търговия разпространиха данни за 2019 г., според които 67% от асортимента в основните хранителни категории в четири от водещите търговци у нас се състои от български продукти.

Този дял е най-висок при месните продукти - 76%, следван от хляба със 73%, млечните продукти с 64% и плодове и зеленчуци с 57%.

На този фон министърът на земеделието и храните заяви, че ще бъде въведено изискване за повече продукция на регионални производители в магазините въпреки отказа на големите вериги. Експертите вече са готови със законодателни предложения за повече българска продукция в магазините.

От Асоциацията на земеделските производители в България за пореден път сигнализируют, че има проблем с реализацията на стоки заради трайната тенденция в големите вериги да преобладават вносни продукти.

Венцислав Върбанов, Асоциация на земеделските производители в България: Ние излязохме с едно предположение делът на българските продукти да бъде минимум 50 процента на селскостопанските стоки.

От министерството на земеделието и храните обещаха, че ще задължат всички оператори, които имат представителства в областните центрове да предлагат местна регионална продукция на потребителите. Според министър Десислава Танева подобна мярка не може да се определи като вмешателство.

Десислава Танева, министър на земеделието и храните: Това е минималното, което трябва да направим като държавници, за да съхраним нашия народ. За всеки български държавник е унижение да коментира подобна злоупотреба с мрежата, която са създали през годините.

От Сдружението за модерна търговия, което обединява едни от десетте най-големи търговски вериги в България, отказаха да застанат пред камерата ни с мотива, че предстои дискусия по темата с представители на държавата и бранша. Оттам определят подобни мерки като погазване на основните принципи на пазарната икономика и не изключват да се стигне до повишаване на цените, ограничаване на избора и ниско качество.

От Министерството на земеделието и храните заявиха, че от доста време се води опит за диалог, но без резултат.

Десислава Танева, министър на земеделието и храните: Значи може пенсионер с 240 лв. пенсия да я дари за битка в тази криза, за да подкрепи крайно нуждаещ се, а не може търговски оператор с безброй търговски обекти, генериращ такива доходи да направи минималното усилие дребният производител да може да продава в обекта му в провинцията.

Министър Танева увери, че за Великден на пазара ще има достатъчно българско прясно месо. От МВР ще разполагат със списъци с фермите, които имат право да колят, за да могат клиентите да стигнат до тях безпрепятствено и да се снабдят с българско прясно агнешко месо.

От министерството припомниха, че държавата ще подпомогне земеделските производители с 30 милиона лева. От които 5 милиона са заделени за оранжерийно производство. Утре преговорите между бизнеса и държавата продължават.

✓ **Банките предлагат да могат да разсрочват кредити до 6 месеца**

Банките предлагат да могат да разсрочват кредити между три и шест месеца заради пандемията от коронавирус.

Всяка кредитна институция ще реши какви ще бъдат правилата ѝ за разсрочване като всеки случай ще се разглежда индивидуално.

Вчера изтече срокът, в който банките трябваше да предложат единен проект за кредитната ваканция на Българската народна банка. Предложенията подлежат и на одобрение от централната банка.

Според решението ще е допустимо разсрочването на всички видове кредити от три до шест месеца като за периода няма да се плащат вноски по тях.

Това ще засяга само хората, пострадали от извънредното положение. Банките не смятат да слагат такси при отпускането на безлихвените заеми от 1500 лева, планирани от държавата.

Промените предвиждат и кредитните институции да не започват наказателни производства и продажба на имущество на длъжници през периода на извънредно положение.

Облекченията няма да важат за хора с лоша кредитна история.

✓ **Няма съгласие в ЕС за икономическия отговор на кризата**

След 16-часово заседание финансовите министри на страните от ЕС не успяха да постигнат съгласие за икономическите мерки, които трябва да бъдат взети в отговор на пандемията от корона вирус и днес продължават да заседават.

Основният спор е между държавите от Южна и Северна Европа за така наречените "корона облигации".

Кои от мерките засягат и България?

Няколко са основните мерки, които финансовите министри обсъждат. Едната е предложението на Европейската комисия за създаването на инициативата SURE с 100 милиарда евро, от които държавите могат да получават заеми, за да помагат на фирмите да не уволняват работници. Тази инициатива обхваща всички 27 държави, включително България. Другата мярка, която засяга всички страни е гарантирането на кредити до 200 милиарда евро от Европейската инвестиционна банка.

Финансовите министри обсъждат и осигуряването на кредити до 240 милиарда евро от Европейския стабилизационен механизъм, които са предназначени само за държавите от еврозоната.

Големият спор между южните и северните държави е за емитирането на общоевропейски корона облигации.

Волке Хукстра, министър на финансите на Нидерландия: Няколко са темите, по които позициите съществено се различават и това са така наречените евро бонове или облигации и използването на Европейския стабилизационен механизъм, който е предназначен за компаниите, които наистина имат сериозни проблеми.

Нидерландският финансов министър коментира след срещата, че страната му остава твърдо против евро облигациите, защото те ще увеличат, вместо да намалят рисковете за икономиките. Според него по този начин Нидерландия ще трябва да стане гарант за дълговете, които други държави ще направят.

✓ **Щетите за глобалната икономика ще възлезат на 5.5 трилиона долара**

Общата вреда за глобалната икономика от разпространението на новия коронавирус ще бъде над 5 трилиона долара за две години, сочат експертни оценки на "Блумбърг".

Изданието отбелязва, че „светът навлиза в най-дълбоката рецесия в мирно време след 30-те години на миналия век в светлината на факта, че поради вируса властите наредиха на частния бизнес да спре да работи, а хората да останат у дома“.

“Въпреки че се очаква рецесията да бъде краткотрайна, ще отнеме време икономиките на страните да навакнат”, се казва в статията.

Изданието предоставя мнението на главния икономист на банковата компания Citigroup Катерин Ман. Тя смята, че щетите от глобалната икономика ще надхвърлят 5 трилиона долара.

Експертите на Bank JPMorgan Chase оценяват този показател на 5,5 трилиона долара. Те отбелязват, че в развитите страни ще има икономическа рецесия, сравнима с тази, която се е състояла през 2008-2009 и 1974-1975 г.

Специалистите на американската банка Morgan Stanley вярват, че в развитите страни индикаторите за БВП ще се върнат към нивото преди кризата едва през третото тримесечие на 2021 г.

✓ Бърни Сандърс се отказва от надпреварата за президент на САЩ

Американският сенатор Бърни Сандърс прекратява президентската си кампания.

Така разчиства пътя на съперника си Джо Байдън да стане демократичният кандидат за отнемане поста на републиканския президент Доналд Тръмп през ноември.

Сандърс, 78-годишен ляв политик, съперник на Хилари Клинтън за номинацията през 2016 г., днес проведе видеоразговор с офиса си, след което „обяви, че спира кампанията си за президент“, се казва в съобщение на неговите помощници.

Сандърс стана първенец в началото на тази година, но беше задминат от бившия вицепрезидент Байдън, който сега има значителна преднина.

[БНР](#)

✓ Кънчо Стойчев: Българският производител се бори за равнопоставеност, не за привилегии

"Българският производител се бори за равнопоставеност, а не за привилегии или екстри". Това каза пред БНР Кънчо Стойчев - председател на УС на съюза "Произведено в България". По думите му до този момент държавата е показвала нежелание да подпомогне българските производители.

"Положението на българските производители в големите международни търговски вериги в България е дискриминационно", категорично заяви той в предаването "Нещо повече".

Според него политиката на тези вериги е да убие българския бизнес, за да отвори пазара в България за други стоки. Той уточни, че дискриминацията е по линия на злоупотреба с пазарна сила.

"Не става дума за преговори с тях, там има диктат. Дава ти се един договор, който или подписваш, или се самоубиваш. Няма никаква равнопоставеност спрямо договорите на другите, т.е. това е пряко нарушение на правилата на конкуренцията. Извиват се ръце", обясни Стойчев.

В началото на всяка година условията се подобряват в полза на търговските вериги с 1,5% до 3%, посочи още председателят на УС на съюза "Произведено в България" и добави, че има на бюрото си документи, според които търговските отстъпки стигат до 70%, което по думите му е "феноменален случай на арогантност".

Стойчев изтъкна, че въпреки големите си търговски обороти от 10 млрд. лв. на година, международните търговски вериги "изпомпват всичко навън" и не оставят в България никакви данъци върху печалбите си.

"Ако ние нямаме свое производство в тази криза, никой няма да нахрани България", заяви Стойчев.

✓ ОИСР отчита рекорден месечен спад на световната икономическа активност

Най-големите икономики в света отбелязват най-значителният в историята месечен спад на бизнес активност на фона на коронавирусната криза, чийто край все още не се очертава, без да има яснота за това колко дълго ще продължат въведените извънредни ограничителни мерки и блокади, събщи в сряда Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, предаде Ройтерс.

ОИСР заяви, че водещите ѝ индикатори (CLI), които са предназначени да отбележат повратна точка в икономическата активност, предполагат, че всички големи икономики се намират в "рязък спад".

Според базираната в Париж международна организация, общият CLI индикатор спадна през март до 98,8 от 99,6 пункта през февруари, което показва рязко икономическо забавяне. Тази тенденция беше най-очевидна в Германия, чийто водещ показател спадна до 97,5 от 99,4 пункта. Индексът на Франция падна до 98,8 от 99,4 пункта, на Италия - до 98,1 от 99,5 и този на еврозоната като цяло - до 98,2 от 99,4 пункта.

Показателят CLI на ОИСР за САЩ се понижи през март до 98,9 от 99,5 пункта месец по-рано, а за Китай - до 98,8 от 99,1 пункта.

Водещите индикатори на ОИСР (CLIs) са предназначени да предоставят предварителни сигнали за ускоряване или забавяне на икономическата активност и се базират на разнообразна серия от данни, които от историческа гледна точка предвиждат такива промени.

Последните индикатори отбелязват "рекорден спад в повечето големи икономики", посочва базираната в Париж организация, като добавя, че поради безпрецедентна ситуация и огромната несигурност за това колко дълго ще останат в сила въведените рестриктивни мерки, трябва да се внимава при тълкуването на последните CLI индикатори.

В резултат на това ОИСР заяви, че показателите "все още не могат да предвидят края на настоящото икономическо забавяне".

През миналия месец ОИСР изчисли, че всеки един месец, през който водещите икономики остават блокирани, ще отнема по два процентни пункта от техния годишен растеж.

[Дума](#)

✓ Президентът утвърди промените в Закона за извънредното положение и в бюджета

Президентът Румен Радев утвърди Закона за актуализацията на държавния бюджет и Закона за мерките и действията по време на извънредното положение. Това потвърди за от "Дондуков" 2.

С промените в закона за извънредното положение се разписват новите мерки за подкрепата на бизнеса и държавата. Сред тях и поемането на осигуровките от държавата по схемата 60/40, спирането на срокове за наказателни лихви, премахване на наемите на държавни и общински имоти за времето на извънредното положение и др. Намаляват се и

глобите за неспазване на мерките, разпоредени от здравния министър - от 5000 лв. на между 300 и 1000 лв. С актуализацията на бюджета се вдигна прага за вземане на външен заем до 10 млрд. лв. Промените ще бъдат обнародвани в извънреден брой на "Държавен вестник" в четвъртък.

✓ Над 61 000 са безработните от началото на извънредното положение

Регистрираните безработни българи от началото на извънредното положение са вече 61 644, съобщи социалният министър Деница Сачева на брифинг в МС вчера. Повечето от тях са хора, освободени от работа, такива, завърнали се от чужбина, както и подведени за регистрация с цел получаване на помощи.

От тези 61 хиляди, 32 041 души са подали заявление за парично обезщетение за безработица, 9830 са тези, които са намерили работа от началото на извънредното положение към момента. Само за последните 20 работни дни колегите от бюрата по труда са обработили над 103 000 различни заявления, подчерта Сачева и припомни, че всички срокове се удължават автоматично.

Най-много са безработните, които са били заети в секторите хотелиерство, ресторантьорство и туризъм. Следват освободените от сферата на търговията и от преработвателната промишленост. Малко са регистриращите се от сектор транспорт.

Средно в последните 2-3 дни се регистрират по около 5000 души, в петък – 5100.

745 са завърналите се от чужбина, които са се регистрирали в бюрата по труда.

От МВР са поели ангажимент да изпратят допълнително полицаи във всички областни градове, за да помогнат за реда при огромните опашки пред Бюрата по труда.

В момента в бюрата по труда се приемат и заявленията за обезщетение към НОИ, така че да може хората да са обслужени на едно гише. Всички документи може да бъдат подавани и електронно, и по пощата, напомни министър Сачева.

Секторите, в които в момента се намира работа, са свързаните с хранителни вериги, онлайн търговия и доставки, но също и охранителна дейност, социални дейности, рециклиране.

Сачева обясни, че досега отпуснатите обезщетения са 15 404, а средният размер на сумите е около 650 лева. Министърът напомни още, че хората, които са в неплатен отпуск, могат да бъдат наети в момента на втори трудов договор.

Над 1500 тона пакети с храна ще достигнат до близо до 41 000 души в цялата страна. Раздаването е в ход в Добрич, Варна и Стара Загора, от днес започва и в София.

Относно схемата 60:40 Сачева подчерта, че държавата поема 60% от осигурителния доход на работника и осигуровките за тези 60 процента, които са за сметка на работодателя:

Очакваме на 14 април да получим разрешението на Европейската комисия, за да започнем изплащането на средствата по мярката, допълни Сачева.

Министърът уточни също, че хората без работа и с регистрация в бюро по труда ще може да бъдат наемани в земеделието, без това да се смята за нарушение и да изплаща прекъсването на обезщетения. Няма как да караме хората насилно да работят нещо, което не желаят, но сме направили всичко необходимо, за да ги стимулираме максимално, добави Деница Сачева.

✓ МЗХГ: Няма основания за поскъпване, ако предлагат повече родни стоки

Ведомството обвини търговските вериги, че разпространяват манипулативна информация

Министерството на земеделието, храните и горите предлага в търговските обекти да се предлагат повече български стоки от местни (регионални) производители. Това предвижда проект за постановление на Министерския съвет, пуснат за обсъждане, срещу който се обяви Сдружението за модерна търговия, което обединява големите търговски вериги у нас. За регионални производители се смятат онези с място на осъществяване на дейност на територията на съответната област, в която се намира търговският обект, или до 200 км. от областния център, уточниха от МЗХГ. От ведомството посочват, че търговските обекти се задължават да отделят площи, в които да се предлагат само произведени у нас продукти. Проектът на постановлението е изпратен до всички заинтересовани страни и се очакват техните становища.

Всичко това се случва след повдигането на въпроса в разговор между министерството и Сдружението за модерна търговия, целящ да стимулира доброволно веригите у нас да подадат ръка на местните производители. От МЗХГ съобщават, че преговорите не са довели до "никакви действия и разбиране от страна на частните оператори", поради което се е стигнало до предложението, което не регулира дейността на веригите, а само ги задължава да предлагат стоки от производители от България.

Министерството обвини Сдружението за модерна търговия, че е разпространило манипулативна информация за заплахи цените да бъдат качени. МЗХГ посочва, че в предложенията се предвижда само едно задължение и то е да се създават площи за предлагане на продукция на местното население. Министерството подчертава, че това по никакъв начин не е намеса в прилаганите от веригите модели, нито пък е фактор за увеличаване цените на стоките. От ведомството посочват, че благодарение на монополното си положение на пазара търговските вериги биха могли да помогнат за съхраняването на българските земеделски производители, които са притиснати от кризата, свързана с коронавируса, тъй като голяма част от продукцията им обичайно е насочена към ресторантьорството и хотелиерството. "МЗХГ следи ценовото равнище на основните хранителни стоки и ако сметнем, че има необосновано повишаване на цените на българското производство, сме в правото си да предприемем съответните мерки", посочват от министерството.

Задължават търговците

Търговските вериги ще бъдат задължени да отделят повече място в магазините си за български стоки. Това стана ясно от брифинг на земеделския министър Десислава Танева в МС. В момента се правят корекции по получените становища,

обясни тя. Позицията на големите вериги обаче няма да намери отражение в този текст, каза Танева. Та обясни, че ведомството дълго време е водило диалог по темата с търговските вериги, но той е безплоден. "Може пенсионер с 240 лв. пенсия да я дари в тази битка, а не може търговски оператор с много обекти да направи така, че местен производител да продава в тях", възмути се министърът. "Ще въведем като задължение на всички оператори, които имат представителства в страната, да предлагат местна регионална продукция на потребителите. В това няма абсолютно никакво задължение, вмешателство", заяви министърът.

✓ Желязков призова ЕК за финансова подкрепа на транспорта

Транспортният сектор изпитва спешна нужда от европейски финансови инструменти, които да гарантират бързото възстановяване на компаниите, засегнати от мерките срещу КОВИД-19.

Това се казва в писмо, изпратено от министъра на транспорта Росен Желязков до европейския комисар по транспорта Адина Валеан, съобщи от министерството. Желязков посочва още, че предвидените от държавите членки помощи не са достатъчни и, за да се опази жизнеспособността на сектора, е необходима подкрепата на Европейската комисия.

✓ Разкол в еврозоната заради "коронаоблигациите"

Северните страни подозират южните, че искат да се възползват от финансовата им дисциплина

Финансовите министри на страните от еврозоната влязоха в спор в ранните часове на сряда, за да преодолеят различията как да възстановят икономиките си след коронавирусната пандемия, предаде агенция Франс прес, на която се позовава БГНЕС. Берлин отказа да приеме призива на Рим за безпрецедентно споделяне на икономическата тежест с най-засегнатите страни.

Италия и Испания настояват за фонд за солидарност, който ще бъде изплащан от европейските партньори, които взаимно ще заемат пари на пазарите. Наричано "коронаоблигации", това предложение беше категорично отхвърлено от Германия, Нидерландия и други по-богати страни, които гледат на него като опит на задължението Юг несправедливо да се възползва от фискалната дисциплина на Севера, представен от Германия, Холандия, Финландия. Но след над 7-часови разговори, които започнаха във вторник и продължиха след полунощ, Италия отказа да отстъпи и призовава най-богатите в еврозоната да преодолеят своите дълго пазени червени линии.

Берлин и неговите съюзници настояват, че всяка европейска страна трябва да спаси икономиката си като използва спасителния фонд на еврозоната от 410 млрд евро, както и да изчака да види ефектите на паричните стимули, които вече са отпуснати от Европейската централна банка (ЕЦБ).

В понеделник германският канцлер Ангела Меркел повтори позицията си в полза на активирането на спасителния фонд на Европейския механизъм за стабилност (ЕСМ), за да помогне на страните, които се нуждаят от него. Но тя категорично не спомена "коронаоблигации" или еврооблигации, което ядосва Рим. "Еврооблигациите представляват сериозен отговор, съобразен с кризата, през която преминаваме", аргументира се в понеделник италианският премиер Джузепе Конте.

Италия отказва да използва ЕСМ, създаден през 2012 г. по време на гръцката дългова криза. Програмите му се предлагат с допълнителни тежки условия за страните, които го използват. Северните страни настояват, че условията могат да бъдат сведени до минимум заради кризата, но в по-дългосрочен план всяка държава трябва да сложи ред в своите финанси.

Каквото бъде договорено от министрите на финансите, сега на ход са лидерите на ЕС, които ще проведат видеоконференция по-късно през април. Обсъжда се и инструмент за отпускане на заеми от Европейската инвестиционна банка за подкрепа на малки и средни предприятия и гаранционен фонд за някои национални схеми за борба с безработицата, които ще се ръководят от Еврокомисията.

Земля

✓ Преходна национална помощ ще има и през 2021 г.

Повечето държави членки настояват периодът на преход да се увеличи на две години

Специалният комитет по селско стопанство одобри позицията си и връчи мандат на Председателството за стартиране и водене на преговори с Европейския парламент по проекта на Регламент за преходните правила за ОСП. България постигна успех в преговорите за включване в проекта на регламента на текст за запазването на схемата за националната преходна помощ за периода на преходния регламент без промяна на нивото на подкрепа към 2020 г. съобщи от пресцентъра на МЗХГ.

Схемата за преходната национална помощ не присъстваше в предварителното предложение на Европейската комисия. Запазването на преходната национална помощ ще създаде по-голямо ниво на сигурност и предвидимост за земеделските стопани, особено в секторите, които се подпомагат с този вид подкрепа и ще подпомогне осъществяването на плавен преход към реформираната ОСП. Преходният регламент осигурява продължаване на прилагането на всички схеми за директни плащания в периода до влизането в сила на правилата на новата ОСП, при същите условия и изисквания по отношение на земеделските производители. Преходният регламент позволява непрекъснатост на помощта по Програмата за развитие на селските райони към земеделските стопани като дава възможност на страните членки да използват средства от новия програмен период по старите правила, действащи в периода 2014-2020 г. Това ще осигури безпроблемно продължаване на плащанията към земеделските производители до одобрението на Стратегическия план.

Преходният период остава за момента една година, т.е. 2021 г. ще бъде преходна година като на заседанието беше прието специално изявление, че това не е окончателна позиция и че този елемент ще бъде преразгледан с оглед на

напредъка на преговорите за Многогодишната финансова рамка. Мнозинството държави-членки са убедени, че срокът на преходния период е необходимо да бъде 2 години. В допълнение, преговорната позиция се определя като „частична“, тъй като на настоящия етап не включва свързаните с бюджета въпроси, които понастоящем са предмет на преговори в контекста на следващата многогодишна финансова рамка на ЕС за 2021—2027 г.

Следващият етап с цел окончателно приемане на законодателния акт и осигуряване на преходен период за прилагането на ОСП включва тристранни преговори с Европейския парламент. Те са очаква да стартират и да се проведат през месец май и юни 2020 г., след одобрението на позицията на Парламента по проекта на регламента на 28 април.

✓ 200 хил. души досега са подали данъчните си декларации

Над 200 хил. души са подали годишните си данъчни декларации за облагане на доходите, съобщиха от Национална агенция за приходите (НАП). Крайната дата за подаването на декларации за доходите на физически лица е 30 април, а срокът на деклариране за юридическите лица и едноличните търговци беше удължен до края на юни 2020 г, напомнят от приходната агенция. 16 хил. граждани са се възползвали от 5% отстъпка, като са подали формуляра си по електронен път и са платили данъка върху доходите до края на март. 80% от всички декларации за доходите са подадени по електронен път - с персонален идентификационен код (ПИК) или с електронен подпис, сочат обобщени данни на приходната агенция. 860 хил. граждани вече имат персонален код от НАП, като могат да го използват за 35 електронни услуги, предоставяни от приходната администрация. Издаването на нов ПИК се извършва само в офис на НАП в рамките на няколко минути. От съображения за сигурност, той се дава лично на клиента или на упълномощено от него лице в запечатан плик, защото всички действия извършени с ПИК, включително подаване на декларации и документи, се считат за саморъчно подписани. Вече издаден, но забравен или изгубен персонален код може да бъде сменен с обаждане на информационния телефон на НАП 0700 18 700. Националната агенция за приходите призовава отново своите клиенти при възможност да отложат посещенията си в офис на ведомството до преустановяването на извънредното положение, като дотогава използват електронните услуги, достъпни на сайта на ведомството.

✓ В Пловдив се страхуват да отворят фермерския пазар, мислят за след 15 май

Въпреки че здравният министър Кирил Ананиев разреши на фермерските пазари в страната да възстановят дейността си, земеделските стопани, които участват в пловдивския пазар, решиха да не се възползват от вдигнатата бариера. В интерес на истината, още в деня на въвеждане на извънредно положение заради Ковид-19 – 13 март, който се падаше в петък, фермерите единодушно решиха да преустановят временно продажбите си, без да има изрична общинска или държавна заповед за това. Пазарът в Пловдив функционираше единствено в петък, а точно преди извънредното положение и в събота, от 16 до 20 часа, след което спря работа. „Обмисляме ситуацията с колегите, но решението на повечето от нас е да възобновим пазара на 15 май, петък“, каза управителят Иван Гунчев.

Причината за отлагането е в изискването да се създаде определен ред с пропускателен режим на територията на пазарчето, за да се осигури предпазна дистанция. За това е необходимо да осигурим човек, който да следи за движението и отстоянията. Въпреки спазването на мерките за сигурност, все пак съществува и опасността от предаване на вируса както между самите производители, така и между клиентите и тях.

„Важна мисия на хората от нашия пазар е да контактуваме с потребителите, да ги информираме при интерес как отглеждаме продукцията си, къде са стопанствата ни, как да приготвим някои храни. В условията на извънредното положение това е невъзможно, което е другата причина да се откажем от разрешението да отворим фермерския пазар“, обясни Иван Гунчев.

Капитал

✓ Банките могат да ограничат страха от пандемията с подкрепа за бизнеса и домакинствата

Финансовите институции могат да ускорят процесите на дигитална трансформация

Последната финансова криза насочи вниманието на икономистите и анализаторите към въпросите за системните рискове, предизвикани от банковата система след фалита на Lehman Brothers на 15 септември 2008 г., настоящата криза, чийто произход е извън банките, им дава възможност да докажат, че играят жизненоважна роля вече като "системни стабилизатори" и могат успешно да изпълняват социалната си мисия да подкрепят домакинствата и бизнеса, които ще бъдат негативно засегнати от безпрецедентните ограничителни мерки.

В тези времена, в които световната икономика вече "нагази в непознати води", предприемачите и обикновените хора ще продължават да имат нужда от основните банкови услуги - кредити и разплащания, а от своя страна банките имат възможност внимателно да анализират сегашната ситуация и да ускорят процесите на дигиталната банкова трансформация, поставяйки основите на по-високо ниво на оперативна и финансова устойчивост.

От регулаторна гледна точка засега имат подкрепата на ЕЦБ, която на 12 март обяви, че банките могат изцяло да ползват капиталовите си буфери за осигуряване на ликвидност, като е възможно временно да паднат под нормативно заложените нива за капиталова адекватност и коефициента за покритие на ликвидността. ЕЦБ също така предложи на националните правителства да облекчат изискванията си за вътрешни капиталови буфери.

Банките и кредитните критерии за оценка на риска

От гледна точка на кредитирането на бизнеса търговските банки вече подготвят анализи за най-засегнатите сектори и започват въвеждането на временни мерки по отношение на кредитните критерии за оценка на риска. Разбира се, решенията на всяка банка са индивидуални и съобразени с вътрешните им приоритети и политики за оценка

на риска, но можем да обобщим следните основни тенденции в наложените временни ограничения за ипотечните кредити:

- Въвежда се задълбочен кредитен анализ с изискване за стабилни източници на доход.
- Консервативен подход при предоставяне на кредити на клиенти, заети в следните индустрии: транспорт, туризъм, строителство, ресторантьорство (вкл. барове, кафенета, закувални и др.), текстилна и автомобилна промишленост, търговия на дребно (с изключение на хранителни стоки и аптеки).
- Временно се преустановява финансирането на чуждестранни физически лица и български граждани с доходи от чужбина.
- Ограничава се отпускането на необезпечени експозиции на лица с основен източник на доходи стопанска дейност.
- Ограничава се кредитирането на имоти със степен на завършеност груб строеж.
- Финансиране с кредит на максимум до 80% от пазарната оценка на имота.

По отношение за кредитите за малки и средни предприятия временните ограничения и затегнати кредитни критерии засягат почти всички сектори (магазини за хранителни стоки и аптеки са изключение), като общата нагласа е изчакване възстановяване на свободното движение на гражданите и пряко свързаните с него потребителски нагласи, стокооборот и ползвани услуги за нормализиране на икономическите процеси. Да се направи задълбочен анализ за рисковете и негативните последици от започналата вече световна рецесия и което по-важното, да се изготви конкретен план за действие, засега изглежда все още непосилна задача, защото икономическите теории и исторически опит са изправени пред нови непознати предизвикателства, които ще предоставят и нови възможности за трансформиране на общите нагласи и функциониране на световната финансова система.

На 3 април управителният съвет на Българската народна банка прие решение, че ще спазва гласуваните в Европейския банков орган (ЕБО) "Насоки относно законодателните и частните мораториуми върху плащания по кредити във връзка с COVID-19 (EBA/GL/2020/02)+ и постави на търговските банки у нас 5-дневен срок, за да предложат правила за прилагането на този мораториум по кредитите.

Основните точки в него са:

- Насоките не водят до прекласифициране на експозиции под формата на реструктуриране или неизпълнение, при условие че мерките са основани на национално законодателство и са договорени и прилагани на ниво банков сектор.
- Мораториумът променя само графика на плащанията. Той спира, отлага или намалява плащанията (на главница, лихва или и на двете), но не опрощава кредитни задължения в рамките на ограничен период от време.
- Мораториумът обаче не трябва да засяга други условия на заема, по-специално лихвения процент и договорени такси по обслужването на кредитите.
- Едни и същи условия трябва да се прилагат за всички клиенти, които са обект на мораториума. Но е възможно различни мораториуми да се прилагат за различни сегменти от експозиции или длъжници- например индивидуални клиенти и малки и средни предприятия
- Прилагането на мораториума не е задължително за длъжниците. За да бъде приложен мораториумът, е необходимо заявление от длъжника, че е засегнат от пандемията COVID-19.
- Длъжниците трябва да кандидатстват и решението за прилагане на мораториума трябва да бъде взето преди 30 юни 2020 г., като тази дата може да бъде удължена на по-късен етап.
- Мораториумът не се прилага за нови заеми, отпуснати след въвеждането му.
- На банките е разрешено и те са насърчавани да предоставят ново кредитиране както на нови, така и на съществуващи клиенти по време на прилагането на мораториума.
- Не се премахват задълженията на банките да оценяват внимателно качеството на отпуснатите заеми, като изискванията за идентифициране на изложени на риск експозиции и неизпълнени длъжници остават в сила.
- Мораториумът трябва да се прилага широко независимо дали е въведен със закон или не.

Какво е добре да знаят клиентите на банките

За всички заинтересувани кредитни клиенти е важно да разбират, че отлагането на плащането не значи неговото опрощаване или намаляване, защото отложените вноски остават дължими и погасяването им се урежда чрез договаряне на нов погасителен план между кредитора и длъжника, който ще влезе в сила след приключване на периода, за който улеснението ще важи.

Следвайки насоките на мораториума банките вероятно ще предложат на своите клиенти да изберат най-общо между три основни възможности.

1. Да продължат да погасяват задълженията си без промяна в погасителния план.
2. Да отложат дължимите за периода на мораториума плащания по лихви, по главници или по лихви и главници и да подпишат нов погасителен план с увеличени вноски след този период.
3. Частично намаляване на дължимите за периода на мораториума вноски (само лихви, само главници или частично плащане по главница и лихва) и последващо реструктуриране на отложените суми след изтичането на мораториума с нов погасителен план.

Познавайки банковата практика, можем да предположим, че отлагането на плащанията ще е валидно основно за клиентите с добра кредитна история. Полемиката дали има смисъл да се дават облекчения на лица и компании, които са били и преди кризата некоректни платци или са показали симптоми, че нямат потенциал да обслужват задълженията си,

не поставя равенство на правата между кредитор и кредитополучател и ограничава съществено възможностите на представителите от втората група.

В обобщение въведените безпрецедентните противоепидемични мерки и ограничения на движението на гражданите в почти цял свят (понастоящем Северна Америка и Европа) бяха незабавно последвани от не по-малко безпрецедентни количествени улеснения в паричните политики на Федералния резерв, ЕЦБ, английската централна банка, (последвани от повечето централни банки), осигурявайки инжектирането на колосални количества новонапечатани пари в икономиките, на близки до нулата и дори отрицателни основни лихви, което математически може да доведе до само едно нещо - инфлация с всички определящи размера и (според преценката на читателя) епитети.

Но тази парична политика, която ще осигури на практика безлимитна ликвидност на банковата система в световен мащаб, и гласуваният мораториум върху плащанията по кредитите (макар чисто икономически да е бомба със закъснител) идеологически дава "добра" основа на банките да влязат в ролята си на "системни стабилизатори" и да ограничат страха, който се разпространява с по-бързи темпове от епидемията, като подкрепят бизнеса и домакинствата и така своеобразно да се реваншират за последствията, които оставиха след системната криза, предизвикана от тях преди

12 години.

* Рубриката се подготвя със съдействието на [Българската асоциация на консултантите по европейски програми \(БАКЕП\)](#)

✓ Строежът на "Струма" през Кресненското дефиле е блокиран, защото няма пари

България все още не е кандидатствала за европейски средства, правителството уж пое ангажимент да изгради магистралата с държавни пари, ако се наложи, но засега липсва твърдо решение

Възможно е обществената поръчка за строителство на участъка от магистрала "Струма" през Кресненското дефиле да постави рекорд за най-дълго провеждана процедура - досега са минали близо 20 месеца от обявяването ѝ и 14 месеца от получаването на офертите.

На 15 ноември 2019г. Агенция "Пътна инфраструктура" (АПИ) избра изпълнителя на едната част от участъка, но договор все още няма. По другата върви оценка на офертите вече близо девет месеца. Двете процедури са обжалвани само по веднъж, което значи, че не това е причината за бавния развой на търговете.

Проблемът е по-скоро в липсата на пари. "Договорът с изпълнителя на участъка - лот 3.2.1, от АМ "Струма" не е сключен, тъй като за да се спазят всички нормативни процедури, е необходимо да има решение за финансиране на участъка от магистралата. Поради това се изчаква със сключването на договора", отговориха от АПИ на въпрос на "Капитал".

Миналото лято правителството ["пое ангажимент" да осигури до 741 млн. лв.](#) за строежа на магистралата. Сумата беше знак към Европейската комисия (ЕК), че дори да ни откаже финансиране за следващия период за отсечката, България ще довърши "Струма" с държавни пари. Засега това обаче не стои на дневен ред.

Какво се случи дотук

На 15 ноември [за изпълнител беше избрано обединение със следните участници](#): "Грома холд", "Европейски пътища", "Водно строителство Благоевград", словашката "Вахостав-СК" а.с. и "Пътпроект". Подизпълнител е "Ейч Ти Ай България", което е фирма - доставчик на строителни материали. Победителите спечелиха с ценова оферта 599 млн. лв. с ДДС, докато прогнозната стойност на търга беше с 63 млн. лв. по-ниска - 533.6 млн. лв. с ДДС.

Вече близо пет месеца обаче до договор не се стига. "Капитал" попита както пътната агенция, така и изпълнителите защо няма договор. От "Грома холд" обясниха, че са представили всички документи на възложителя за подписване на договор и оттук нататък възложителят решава.

Що се отнася до другия търг, който е с прогнозна стойност над 516 млн. лв. с ДДС, там движение почти няма. Офертите бяха отворени [през февруари 2019 г.](#), но оттогава няма нова информация. Няма и насрочена дата за отваряне на ценовите оферти, което на теория значи, че оценителната комисия все още преглежда техническите оферти на всички участници.

"Към момента комисията за лот 3.2.2 е на етап разглеждане и оценка на техническите предложения. Сложността на методиката за оценяване на офертите и представените с оглед на това обемни технически предложения налага задълбочено и прецизно разглеждане на документите, тъй като се отнасят към изграждането на сложен инфраструктурен обект, какъвто до момента не е реализиран в пътната история на държавата", казаха от АПИ.

В поръчката за надзор на двете отсечки, която е с обща прогнозна стойност над 26 млн. лв. с ДДС, офертите бяха събрани през юли 2019 г.

Ще има ли въобще пари

България кандидатства за европейско финансиране за лота през дефилето през август 2019 г. През януари 2020 г. обаче се наложи [да оттегли апликационната форма](#), тъй като се оказа, че има сериозни пропуски и дори грешки в нея.

През октомври миналата година [Европейската комисия изпрати рязко писмо до България](#) с редица въпроси и притеснения относно информацията. В нея включително имаше сериозен пропуск, свързан с Директивата за местообитанията. ЕК поиска да види [конкретни мерки за околната среда покрай строителството в Кресненското дефиле](#) още преди една година, но държавата не е реагирала. През март 2020 г. пътната агенция обяви поръчка за смекчавачи мерки за околната среда по трасето около съществуващия път Е-79, който ще се ползва като трасе на "Струма" в едната посока. Изпълнението на тази поръчка би могло да е условие за финансиране от страна на Брюксел през следващия програмен период.

"Екипите работят изключително мобилизирано по подготовката на апликационната форма", коментираха от АПИ пред "Капитал".

✓ Франция е влязла в рецесия – БВП е спаднал с 6% през първото тримесечие

Перспективите до края на годината се влошават, смята централната банка

Икономиката на Франция се е свила с 6% през първото тримесечие в сравнение с предходната, а разпространението на коронавируса е довело до спиране на голяма част от бизнес активността. Така страната е влязла в рецесия според предварителна оценка на Френската централна банка.

Това са най-лошите тримесечни резултати за икономиката на страната от 1945 г. През четвъртото тримесечие БВП се сви с 0.1% по последни данни на Националния статистически институт, което означава, че тя е влязла в техническа рецесия.

Според финансовата институция перспективите за останалата част се влошават значително заради карантината за ограничаване разпространението на заразата.

Спадът на brutния вътрешен продукт (БВП) за тримесечието може да се сравнява само със свиването с 5.3% около масовите стачки през май 1968 г., припомня Bloomberg.

Подобно на статистическия институт, централната банка промени начина си на измерване, за да се опита да прецени ситуацията. Тя използва високочестотни данни - включително картови транзакции и заявления за обезщетение при безработица, за да потвърди резултатите от месечното си проучване, в което са участвали 8500 компании.

Къде и колко е спадът

Според проучването през последните петнайсет дни на март икономическата активност е била с около една трета (32%) под нормалния темп. Подобно на изчисленията на статистическия институт и централната банка смята, че всеки 15 дни спиране на дейностите и изолация предизвикват свиване на БВП с 1.5% на годишна основа.

В индустрията най-рязък спад в активността има в автомобилния и машиностроителния сектор, докато хотелиерството и ресторантите са най-силно засегнати от сектора на услугите. Фармацията и хранително-вкусовата промишленост са устояли по-добре на натиска.

Проучването на банката също така показва, че предприятията работят само на 56% от капацитета си, спрямо 78% през февруари, което е рекордно ниско ниво. От банката предупреждават, че реалната загуба на продукция може да бъде различна, тъй като предприятията и потребителите се адаптират към по-продължителното блокиране.

Германия очаква икономически спад между 6 и 10%

Берлин очаква спад на икономиката между 6 и 10% през второто тримесечие в сравнение с предходното. Във финансовото министерство допускат, че спадът ще е поне 6% според прогноза от тази седмица, такъв сценарий очерта като възможен и германската индустриална федерация BDI. В периода до юни обаче е възможен много по-дълбок срив от очакваното досега - почти 10% за трите месеца до юни. Това се казва в изготвяната два пъти годишно прогноза "Гемайншафтсдиагнозе" по поръчка на германското правителство, която федералните власти обикновено ползват за собствените си прогнози.

В изготвянето ѝ участват водещите икономически институти в страната - Ifo, DIW Berlin, Килският институт, институтът за икономически изследвания "Хале" и базираният в Есен RWI. Авторите отбелязват, че очакваният във второто тримесечие срив би бил най-сериозният, откакто Германия започва да измерва икономически резултати през 1970 г., и два пъти по-голям от първото тримесечие на 2009 г., в началото на глобалната криза.

Според институтите вече е отчетен спад с 1.9% през изминалото тримесечие (януари - март) спрямо предходното. Това обаче няма да се потвърди преди 15 май, когато ще бъдат представени официалните данни.

Мениджър

✓ НАП ще обменя информация с банки, застрахователи и общини за ревизии и проверки на техни клиенти

Националната агенция за приходите ще обменя електронно информация с банки, застрахователи, общини и други ведомства във връзка с извършвани ревизии и проверки на техни клиенти. Това е възможно с внедряването на две нови електронни услуги, достъпни с квалифициран електронен подпис /КЕП/, с което общият брой на еуслуги на НАП надхвърля 140. Това съобщиха от пресцентъра на НАП.

От днес организациите, които не са страни в контролни производства (например банки, застрахователни дружества и много други), но от тях се изисква информация по конкретна ревизия или проверка, ще могат по електронен път да получават и изпращат документи от и към НАП. Новите услуги: „Връчване на документи на трети лица в рамките на контролни производства“ и „Подаване на документи от трети лица в рамките на контролни производства“ ще спестят значително време и разходи на участниците в данъчните производства, съобщават от приходното ведомство. За последната година над 1 млн. документа са разменени изцяло онлайн в рамките на 200 000 проверки и ревизии чрез информационната система „Контрол“, съобщават от НАП.

Новите електронни услуги са добавени в портала за е-услуги на НАП: <https://inetdec.nra.bg/>. Достъп до услугите за получаване на документи и предоставяне на отговори имат представляващия или упълномощени от него лица, след направена регистрация в портала за еуслуги, достъпни чрез квалифициран електронен подпис (КЕП). Това става с подаване на заявление за съответната услуга.

Националната агенция за приходите призовава отново своите клиентите да отложат посещенията си в офис на ведомството до преустановяването на извънредното положение, като дотогава използват електронните услуги, достъпни портала за е-услуги. Структурите на НАП продължават да работят и да обслужват клиенти при допълнителни мерки за защита и постоянна дезинфекция на помещенията. Подробна информация за данъчните и осигурителни правила по време на извънредното положение е достъпна в специална рубрика на сайта на НАП: <https://nap.bg/page?id=762>. Информационният център на НАП отговаря на въпроси на клиенти на телефон: 0700 18 700 от 8.30 часа до 18.00 часа в делнични дни, на цена според тарифите на съответния оператор.

✓ ЕК одобри схемата на България за гаранция от 255 млн евро за малките и средни предприятия

Европейската комисия одобри схема за гаранция от 255 милиона евро за подкрепа на малките и средните дружества в България заради епидемията от Ковид-19, предаде БТА.

Схемата е утвърдена съгласно временните облекчени правила за държавната помощ. България е уведомила ЕК за схема за гаранции за 500 милиона лева за съществуващи или нови заеми в подкрепа на предприятия, засегнати от избухналата епидемията.

След като капиталът на Българската банка за развитие бе увеличен чрез държавно финансиране с 500 милиона лева (255 милиона евро), банката ще осигурява публични гаранции за инвестиционни заеми и кредити за оборотен капитал за микро-, малките и средните предприятия, засегнати от епидемията в страната, се посочва в съобщението. Схемата има за цел да ограничи опасностите, свързани с отпускането на заеми на предприятията, засегнати най-силно от икономическите последици от епидемията. Тя ще помогне на предприятията да покрият непосредствените си нужди от оборотен капитал и инвестиции и ще помогне да разполагат с достатъчно налични средства, за да продължат дейността си.

Комисията е установила, че българската схема отговаря на условията, като за всяко предприятие размерът на съответния заем е ограничен до необходимото за покриване на неговите нужди от ликвидни средства в обозримо бъдеще. Гаранциите ще се предоставят само до края на годината и ще бъдат за срок от пет години. Схемата предвижда също така гаранцията да покрива до 80 на сто от всеки заем, а премиите за гаранция да не надвишават равнищата, предвидени във временните облекчени правила за държавната помощ.

ЕК излиза със заключението, че схемата е необходима, целесъобразна и съразмерна за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава от ЕС според действащите правила.

✓ Директорът на СЗО: Не политизирайте COVID-19

Директорът на Световната здравна организация д-р Тедрос Гебрейесус призова лидерите да не политизират проблема с COVID-19, съобщиха от [Световния икономически форум](#).

По време на брифинг на организацията, той призова за глобална солидарност в борбата с пандемията, молейки за единство.

Брифингът идва след [острите критики от страна на Съединените щати](#) по отношение на работата на агенцията с вируса. Генералният директор отбеляза, че е получил и други критики от други страни в близките 100 дни, откакто СЗО е била уведомена за вируса.

В отговор на тези критики Гебрейесус изброи усилията, които агенцията е предприела за борба с вируса, включително програмата Изпитание за солидарност за повече от 90 държави в световен мащаб, които да намерят ефективни терапевтични средства за борба с вируса.

Той обясни също, че COVID-19 е нов вирус, чието поведение все още не е известно. Въпреки че организацията работи денонощно за издаване на насоки, обучение на здравни работници и управление на други решения, тя призна, че редовно оценява силните и слабите страни на своите усилия. "Искаме да се поучим от грешките си и да продължим напред", обясни той.

През тези месеци генералният директор на СЗО призна за първи път, че е бил обект на расови нападки и дори смъртни заплахи. Той подчерта, че е съсредоточил вниманието си върху борбата с вируса, а не върху никакви лични атаки.

"За мен лично нямам нищо против. Предпочитам наистина да се съсредоточа върху спасяването на живота на хората", каза той. "Защо бих се интересувал от лично нападение, когато хората умират? Знам, че съм просто индивид. Тедрос е точка във вселената".

Гебрейесус призова лидерите да избягват политизирането на вируса, като каза, че това ще доведе до повече смъртни случаи. "Ако не искате повече трупове, се въздържайте от политизирането".

Той подчерта, че световните лидери трябва да съсредоточат усилията си върху безопасността на своите хора. Той отбеляза, че през 60-те години на миналия век, въпреки Студената война, САЩ и СССР са се обединили, за да помогнат при овладяването на огнища от дребната шарка. Тези усилия са помогнали за премахване на болестта само за десет години.

Подобен подход ще бъде от съществено значение днес, заяви генералният директор. "Съединените щати и Китай трябва да обединят сили и да се борят заедно с този опасен враг. Останалата част от страните от Г-20 трябва да се обединят също, за да се борят с вируса. И останалият свят също трябва да се обедини, за да се бори с него", каза той.

По думите му всеки един човек е скъпоценен. "Не трябва да губим време за посочване на пръсти. Трябва ни време, за да се обединим".

✓ Най-песимистичната прогноза на СТО - световната търговия се свива с 32%, глобалната икономика с 8,8%

Световната търговска организация (СТО) прогнозира свиване с до 32% на глобалната търговия през тази година, предава Би Би Си.

Предвид големите неясноти около продължителността и дълбочината на кризата с коронавируса, от СТО не се ангажират с много конкретна оценка и дават диапазон от 13% до 32% за свиване на световната търговия.

От организацията обаче казват, че спадът на търговията на вероятно ще бъде по-голям от този, отчетен по време на глобалната финансова криза от 2008-2009 г.

Генералният директор на СТО Роберто Асеведо определи тези числа като „отвратителни“.

Той заяви, че тези резултати са неизбежни, предвид продължителното блокирането на редица икономики, но подчерта, че правителствата на отделните страни е трябвало да предприемат тези стъпки, тъй като кризата е най-вече здравна и на първо място е предпазването на човешките животи.

„Освен човешкото страдание, причинено от вируса, неизбежният спад в търговията ще има болезнени последици както за бизнеса, така и за домакинствата“, казва Асеведо.

Докладът на СТО описва свиването на световната търговия с 13% като сравнително оптимистичен сценарий. При него може да очакваме възстановяване на търговията с 21% през 2021 г. Според същата прогноза може да очакваме свиване на световната икономика с 2,5% през 2020 г. и ръст от 7,4% през 2021 г.

При най-песимистичния сценарий се очаква свиване на търговията с 32% през тази година и ръст от 24% през следващата. В тази ситуация световната икономика може да се срине с цели 8,8% през тази година и да скочи с 5,9% през 2021 г.

В доклада се подчертава, че „неяснотата е толкова висока, че е напълно възможно резултатите и за двете години да бъдат както по-добри от очакваното, така и по-лоши“.

✓ Европейските борси се оцветиха в червено след два дни на ръст

Водещите европейски фондови борси отчетоха понижения в ранната търговия вчера, следвайки две поредни сесии на ръст. Оптимизмът на пазарите в Европа се изпари, след като Испания отново регистрира ръст на смъртните случаи от COVID-19, а Франция се превърна в четвъртата страна, в която броят на жертвите на вируса надхвърли 10 хил. предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се понижи с 3,95 пункта, или 1,21%, до 322,66 пункта. Бенчмаркът е напреднал с около 20% след достигането на 8-годишно дъно на 16 март. Въпреки това той продължава да е на 25% под февруарския си рекорд.

Немският индекс DAX записа спад от 127,49, или 1,23%, до 10 229,21 пункта. Френският измерител CAC 40 се понижи с 89,56 пункта, или 2,02%, до 4 348,71 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 изтри 91,71 пункта от стойността си, или 1,61%, достигайки ниво от 5 612,74 пункта, след като броят на смъртните случаи в Обединеното кралство надхвърли 6 хил.

Акциите на Tesco поевтиняха с 7%, след като най-големият търговец на дребно във Великобритания обяви, че очаква да понесе щети на стойност 925 млн. паунда (1,1 млн. долара) заради разходи, свързани с короанвируса

Волатилна търговия в САЩ

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса завършиха сесията във вторник с леки понижения, след като в по-ранните часове на търговията отчетоха ръстове, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се понижи с 26,13 пункта, или 0,12%, до 22 653,86 пункта, след като по-рано бе напреднал с близо 940 пункта. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 изтри 4,27 пункта от стойността си, или 0,16%, достигайки до ниво от 2 659,41 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq записа спад от 25,98 пункта, или 0,33%, до 7 887,26 пункта, след като по-рано се повиши с над 3%. Загубите от вчера следват силното представяне на пазарите в понеделник, при което Dow регистрира третият си най-голям еднодневен ръст в пунктово изражение.

Някои инвеститори вярват, че цените на акциите изпреварват реалната ситуация по света – блокирани икономики, които най-вероятно ще отчетат сериозни загуби през второто тримесечие.

„В момента рисковете са по-високи от възможностите“, казва Дейвид Костин от Goldman Sachs.

„Искам да припомня, че през четвъртото тримесечие на 2008 имаше множество различни ралита, които аз наричам „ралита на мечия пазар“, но дъното на борсите бе достигнато едва през март 2009 г.“, добавя той.

Водещите американски индекси продължават да са на меча територия, като S&P 500 е на около 20% от рекордния си връх. Много анализатори на Уолстрийт обаче смятат, че пазарите не са взели предвид потенциалния срив на корпоративните печалби заради ограничителните мерки в борбата с коронавируса.

Понижения в Азия

Основните индекси на фондовите пазари в Азиатско-тихоокеанския регион записаха предимно понижения в сряда, като единственото изключение дойде от Япония, предаде Маркеточ.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 се повиши с 403,06 пункта, или 2,13%, до 19 353,24 пункта, след като японският премиер Шиндзо Абе обяви едномесечно извънредно положение в 7 префектури на страната, включително и в столицата Токио. Днес обаче много хора игнорираха съветите да си стоят у дома и отидоха на работа.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite отчете спад от 5,39 пункта, или 0,19%, до 2 815,37 пункта, докато по-малкият Shenzhen Composite изтри 2,72 пункта от стойността си, или 0,16%, достигайки ниво от 1 740,65 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng се понижи с 332,18 пункта, или 1,37%, до 23 921,11 пункта.

Южнокорейският бенчмарк Kospi записа спад от 16,46 пункта, или 0,9%, до 1 807,14 пункта, докато в Австралия ASX 200 се понижи с 45,4 пункта, или 0,86%, до 5 206,9 пункта.

„Скорошното рали на рисковите активи утихна бързо, въпреки новите мерки за фискално и парично стимулиране, на фона на продължаващия сериозен ръст на смъртните случаи на заразени с коронавирус“, коментира Пракаш Сакпал от ING.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха смесени резултати в ранната търговия. Основният индекс SOFIX се понижи с 0,36 пункта, или 0,08%, до 433,03 пункта. BGBX40 напредна с 0,01 пункта, или 0,01%, до 91,77 пункта. BGTR30

добави 0,14 пункта към стойността си, или 0,3%, достигайки до ниво от 446,04 пункта. BGREIT отчете спад от 0,44 пункта, или 0,35%, до 126,43 пункта.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Коронавирусът - последна информация от Щаба на живо
- За хората и кризата - министър Деница Сачева
- В Банско: започва тестуването в града - кои хора ще бъдат изследвани?
- Политика и пандемия - коментар на доц. Татяна Буруджиева и доц. Стойчо Стойчев

БТВ, "Тази сутрин"

- Защо големите търговски вериги заплашиха България с европейски санкции? Очаквайте отговора на министър Десислава Танева и на българските производители;
- Продължават ли опашките пред бюрата по труда и ще се справи ли Агенцията по заетостта с бума на безработни?;
- Адекватни ли са мерките на кабинета за справяне с кризата - коментар на бившия икономически министър Николай Василев;
- Напрежение във Враца след побой над възрастни хора. Какви наказания очакват нападателите?
- На живо от Тетевен: Как третокласници решиха да превърнат в забавление уроците през компютъра?

Нова телевизия, „Здравей България“

- Ще има ли повече българска продукция в магазините? И ще избегнат ли родните производители фалитите?
- Как държавата ще спасява българския туризъм? В студиото министър Николина Ангелкова.
- Масови тестове за коронавирус в Банско. И още - ще забранят ли достъпа на жители от други населени места за празниците?
- За бързите тестове и ранната диагностика. На живо от САЩ - Йонко Мермерски.
- Бой с пръчки за неспазване на карантината. Как в Индия се борят срещу разпространението на COVID-19?
- Хирургия по време на епидемия. Как с роботи може да се оперират пациенти с коронавирус?
- За карантината с хумор. Как един юрист възпя извънредното положение?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Борисов обезглави цяла банка, загубила обоняние с кредит за 75 млн. лева в извънредно положение
- в. Монитор - Втора заплата за безработен, ако стане фермер
- в. Монитор - БГ ваксина пази клетките от COVID-19
- в. Монитор - Данаил Кирилов: Някой много е бързал да смени системата на Темида
- в. Монитор - Учители оценяват онлайн учебниците за 11-и клас
- в. Телеграф - БАН прави ваксина срещу коронавируса
- в. Телеграф - Бавим пакета мобилност до края на пандемията
- в. Труд - Хиляди горят с платени почивки
- в. Труд - Трябват антикризисни мерки и за медиите

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Държавата обещава да поеме 60% от осигуровките по схемата 60/40, реално ще са с по-малко
- в. Монитор - Започнаха да отсрочват кредити на длъжници
- в. Телеграф - Рашидов: ЕК да приеме строги мерки срещу фалшивите новини
- в. Труд - Парковете да се ползват, но без струпвания на хора
- в. Труд - Тълпи на пазарите въпреки карантината

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Евгений Иванов, изпълнителен директор на КРИБ: Хора, не се бавете с 60/40 - всеки ден без работа остават 4000-5000 души
- в. 24 часа - Емил Караниколов, министър на икономиката: Подготвяме грантове с европейски пари за бизнеса. Туризмът е допустим за европейска безвъзмездна помощ
- в. Монитор - Вежди Рашидов, председател на комисията по културата и медиите в Народното събрание: Вестниците неистово трябва да се борят за пространството си
- в. Телеграф - Археологът проф. Николай Овчаров: Чумата през XIV век тръгнала от Китай
- в. Труд - Легендарният Божидар Искренов ексклузивно пред „Труд“ от Вашингтон: Най-големият бич за хората са страхът и паниката
- в. Труд - Омбудсманът на Република България Диана Ковачева пред "Труд": Отворихме 30 горещи линии за помощ в здравната криза

Водещи анализи

- в. 24 часа - Кога стратегии „папагал“ и „дисидент“ спасяват в заразата
- в. Монитор - Олигарси, откраднали 30 млрд. лв. скачат на дарителите
- в. Телеграф - Целият ЕС губи от пакета „Мобилност“